

MUNI | SIMU
MED

Život ohrožující stavy u diabetiků

Václav Vafek

Výukové cíle

- Student se naučí rozpoznat akutní život ohrožující stavy u diabetiků.
- Student se naučí základní principy první pomoci u diabetiků.

Diabetes mellitus – o co se jedná?

- “cukrovka“
- chronické celoživotní onemocnění
- v ČR bezmála 1 milion diabetiků!
- skupina onemocnění typická poruchou metabolismu sacharidů a následně vysokou hladinou cukru v krvi
- léčbou se snažíme zabránit dlouhodobým komplikacím
- kromě léků léčba zahrnuje i přísnou dietu a pravidelný režim

Jak funguje metabolismus cukrů u zdravého člověka?

- v závislosti na příjmu potravy kolísá hladina cukru v krvi a vyplaveného inzulínu
- najíme se → stoupne hladina cukru v krvi → pankreas vyplaví inzulín → svaly a játra mohou díky inzulínu zpracovat cukr → hladina cukru klesne

Jak funguje metabolismus cukru u diabetika?

- u člověka, který trpí diabetem, tento mechanismus nefunguje
- inzulin se vůbec netvoří nebo se tvoří, ale tkáně na jeho vyplavení nereagují
- tělo neumí zpracovat cukr přijatý z potravy → vysoká hladina cukru
- vysoká hladina cukru způsobuje dlouhodobé komplikace (porucha ledvin, poškození cév, diabetická noha,...)

Typy diabetu, léčba

– DIABETIK 1. typu

- inzulín se v pankreatu vůbec netvoří
- objevuje se už v dětství
- léčba: přísná dieta + INZULIN (inzulinové pero, inzulínová pumpa)

– DIABETIK 2. typu

- inzulín se v pankreatu tvoří, ale není dostatečně účinný, tkáně na něj nejsou citlivé
- postupem času tvorba inzulínu v pankreatu klesá
- objevuje se u starších lidí, často obézních
- léčba: přísná dieta + léky, v pozdějších fázích onemocnění i INZULIN

Hyperglykemie - vysoká hladina cukru v krvi

- zatím ještě nerozpoznaný diabetik nebo diabetik, který udělal chybu v režimu
- **časté močení**
- **žízeň**, neustále pije
- unavený, **slabý**, může mít rozmazané vidění
- stav trvá několik dnů
- po několika dnech až těžká dehydratace, porucha vědomí → život ohrožující stav

Hypoglykémie – nízká hladina cukru v krvi

– u koho?

- nejčastěji u diabetiků léčených inzulínem
 - zopakování dávky inzulínu
 - fyzická aktivita
 - inzulín na lačno
- člověka s hypoglykemií si můžeme splést s člověkem opilým
- člověk je **hladový**, slabý, malátný
- změny funkce mozku - **agrese**, nervozita, nesoustředěnost
- bledý, opocený, cítí bušení srdce
- postupně ztráta vědomí a křeče → život ohrožující stav
- **stav se rozvíjí velmi rychle v řádu minut, včasná reakce záchránce je proto zásadní!**

První pomoc u diabetiků

- pokud se diabetik začíná chovat zvláštně → podejte mu **cukr**
- pokud je při vědomí (udrží hrnek): ideální v tekuté formě (sladký čaj, limonáda, cukr ve vodě)
- pokud stav trvá dlouho, člověk ztrácí vědomí nebo je v bezvědomí
 - SSSABC, voláme ZZS
- pokud by měl diabetik hyperglykémii, cukr mu výrazně neuškodí
- pokud má hypoglykémii, jeho stav se po podání upraví

První pomoc u diabetiků

POZOR!

- nikdy nepodávejte inzulin, podávat ho smí pouze lékař nebo diabetik při plném vědomí sám sobě
- pokud má člověk poruchu vědomí, nekládejte mu kostku cukru pod jazyk ani mu nesypťe cukr do úst – hrozí jeho udušení!

Vybavení diabetika

- Glucagen kit
 - první pomoc u hypoglykémie

- Inzulinové pero

<https://www.glucagenhypokit.com>

<https://www.diastyl.cz/pomucky-aplikaci-inzulinu/>

Take home message

Diabetikovi vždycky cukr

Výstupy z učení

- Student je schopen rozpoznat akutní život ohrožující stavy u diabetiků.
- Student chápe základní principy první pomoci u diabetiků.

Zdroje

- www.metodika.zdrsem.cz
- www.zdravyzivotscukrovkou.cz
- Málek, J., Knor J. (2019). Lékařská první pomoc v urgentních stavech. Grada Publishing.

MUNI | SIMU MED